

IME I PREZIME:

RAZRED:

NADNEVAK PISANJA:

Hrvatski jezik i komunikacija

POČETNA PROVJERA

➤ Pažljivo pročitaj tekst pa riješi zadatke.

Malala Yousafzai (Mingora, 1997.) mlada je pakistanska aktivistica za ženska prava. Sa samo dvanaest godina počela je pod pseudonimom pisati blog za engleski BBC o svome životu pod vlašću muslimanskih ekstremista (talibana). Usprkos atentatu koji je preživjela i teškim ozljedama ona se i danas bori za jednakopravnost djevojčica. Godine 2014. dobila je Nobelovu nagradu i danas je najmlađa dobitnica te prestižne nagrade.

Tijekom toga mračnog razdoblja moga je oca nazvao njegov prijatelj Abdul Hai Kakar, dopisnik radija BBC-ja. Tražio je neku učiteljicu ili školarku koja bi napisala dnevnik o životu žena pod talibanima. Kad sam čula oca kako razgovara o toj temi, pitala sam: „Zašto ne bih ja napisala dnevnik?” Željela sam da ljudi doznaju što se događa. Rekla sam da je obrazovanje naše pravo. Kao što je i pjevanje naše pravo. U *Kuranu* piše da trebamo težiti znanju, marljivo učiti i spoznati sve tajne našega svijeta.

Nikad nisam pisala dnevnik i nisam znala kako da počnem. Iako smo imali kompjutor, često nije bilo struje i malo tko je imao pristup internetu. Hai Kakar stoga me navečer zvao na majčin mobitel. Ispitivao me o mome danu, tražio da mu ispričam kratke anegdote ili opišem neki svoj san. Onda bi on ispisao moje riječi koje bi se jednom tjedno objavile na internetskoj stranici radija BBC-ja. Hai Kakar rekao mi je da bi objavljivanje pod mojim pravim imenom moglo biti opasno pa mi je dao pseudonim Gul Makai, što znači ‘različak’, a to je bilo ime jedne junakinje iz narodne priče.

Dnevnik je dobio i širu medijsku pozornost. Neke su novine objavile isječke. Počela sam uviđati da riječi ispisane olovkom mogu biti moćnije od mitraljeza, tenkova i helikoptera. Učili smo kako da se borimo. Ali i kako smo moćni kad se čuje naš glas. Mnogi su učitelji prestali dolaziti. Mnogi su se plašili. Početkom siječnja 2009. u mome je razredu bilo samo deset djevojaka iako ih je nekoć bilo 27.

(Malala Yousafzai, *Ja sam Malala*)

pakistanska – pridjev od imena Pakistan, države u južnoj Aziji; **aktivist** – osoba koja javno promiče neke ideje; **pseudonim** – izmišljeno ime koje prikriva osobu koja se ne želi služiti pravim imenom; **atentat** – ubojstvo koje osobe iz javnoga života

1. Odgovori na pitanja o tekstu i riješi zadatke.

a) Dopuni rečenicu nazivom vrste djela. Na temelju odlomka možeš zaključiti da je ovo

djelo Malalina _____.

/1

b) Što je Malalu ponukalo na suradnju s novinarom BBC-ja? Podcrtaj točan odgovor.

- Voljela je pisati.
- Željela je postati poznata.
- Željela je da se dozna kakav je položaj žena u njezinoj državi.

c) Prepiši dio rečenice iz kojega doznaješ Malalinu spoznaju o moći riječi.

_____

_____

/1

d) Za ostvarenje kojega se temeljnog ljudskoga prava Malala zalagala? Podcrtaj točan odgovor.

pravo na slobodu misli i vjere

pravo na obrazovanje

pravo na život

/1

2. Dopuni rečenice zadanom vrstom predikata u skladu s podacima iz pročitano­ga odlomka.

glagolski predikat: Malaline priče jednom tjedno _____ pod lažnim imenom.

imenski predikat: Malaline priče jednom tjedno _____ pod lažnim imenom.

/2

3. Preoblikuj zadanu rečenicu s glagolskim predikatom u rečenicu s imenskim predikatom.

Mnogi kupuju njezine knjige.

_____

/1

4. Napiši na crtu pokraj rečenice njezinu vrstu s obzirom na izricanje subjekta (S).

Tražili su učiteljicu ili školkarku za pisanje dnevnika. _____

a) rečenica s izrečenim S

Dnevnik je dobio medijsku popularnost. _____

b) rečenica s neizrečenim S

Malalini snovi i anegdote postali su popularni. _____

c) rečenica s više S

/3

5. Razvrstaj podcrtane riječi prema službi u rečenici.

Hai Kakar, novinar BBC-ja, zvao ju je uvečer na mobitel. Malo je tko imao pristup internetu jer često nema struje. Pripovijedala je o svome životu.

izravni objekt: _____ neizravni objekt: _____

pridjevni atribut: _____ imenički atribut: _____

apozicija: _____

/ 5

6. Razvrstaj priložne oznake na odgovarajuće mjesto u tablici.

Malala je stoga svakodnevno sa strahom putovala u školu.

PO mjesta	PO vremena	PO načina	PO uzroka

/ 4

7. Zadatak ima dva dijela.

**a) Oblikuj rečenicu prema zadanome redosljedu rečeničnih dijelova.
Ne zaboravi napisati zareze.**

subjekt + apozicijski skup + predikat + pridjevni atribut + objekt

njezine, prijatelj, riječi, Abdulah, očev, zapisivao je

/ 2

b) Obrazloži pisanje zareza u rečenici koju si oblikovao/oblikovala.

/ 1

8. Napiši na crtu odgovarajuće pitanje za podcrtanu priložnu oznaku.

Dječaci i muškarci mogu slobodno hodati gradom. _____

Sanjala je da će se popeti na vrh planine Elum. _____

U njezinu susjedstvu živjela su djeca njezinih godina. _____

/ 3

9. Prepiši iz rečenice tražene rečenične dijelove.

Zbog želje za istinom novinar Abdulah uvečer bi zapisivao Malaline riječi.

predikat: _____

PO uzroka: _____

subjekt: _____

pridjevni atribut: _____

objekt: _____

imenički atribut: _____

PO vremena: _____

apozicija: _____

/ 8

10. Napiši rečenice tako da priložne oznake budu gramatički točne.

a) Novinar je uvečer dolazio kod njih.

_____

b) Usprkos njihovih zabrana istina se pročula.

_____

c) Kroz učenje stekla je samopouzdanje.

_____

/ 3

11. Preoblikuj zadanu rečenicu pisanu stilski obilježenim redom riječi u rečenicu sa stilski neobilježenim redom riječi.

Borila se hrabro za svoje pravo na školovanje Malala, mlada djevojka.

_____

_____

/ 1

12. Napiši rečenicu tako da riječi rastaviš na slogove. Između slogova napiši spojnicu.

Širila je sjajne riječi.

_____

/ 3

13. Prepiši iz rečenice dvije riječi u kojima je glas r samoglasnik (slogotvorni r).

Zbog prkosa režimu Malala je postala žrtva napada vatrenim oružjem.

_____

/ 2

14. Napiši slovo navedeno ispred vrste naglaska pokraj rečenice s naglašenom riječi.

Mnogoj **djèci** oduzeto je djetinjstvo.

_____

a) dugosilazni

Milijuni ne pohađaju **škôlu**.

_____

b) kratkosilazni

Pravo je djeteta steći **znánje**.

_____

c) dugouzlazni

Pružimo svoj djeci **srěću**.

_____

d) kratkouzlazni

/ 4

15. Zaokruži slovo ispred rečenice u kojoj je nenaglasnica u pravilnome položaju.

a) Malena Malala je postala poznata u svijetu sa samo 11 godina.

b) U svojoj je autobiografiji prikazala svoj život pod talibanskom vlašću.

c) Malala, pakistanska djevojka, je najmlađa dobitnica Nobelove nagrade.

d) Zahvaljujući Malali, je osnovana zaklada za pomoć djeci.

/ 1

16. Usporedi istaknute riječi u rečenicama. U jednoj se riječi u svakoj rečenici provodi glasovna promjena. Imenuj je.

a) Otac ju je odgajao da bude **dobra** jer **dobar** čovjek bude prepoznat.

_____

b) Nije važno na kojemu jeziku **pišemo**, već što smo **pisali**.

_____

c) Mnoge današnje **djevojke** dive se ovoj pakistanskoj **djevojci**.

_____

d) **Majčina** rodbina protivila se udaji **majke** za njezina oca.

_____

/ 4

17. Dopuni rečenice zadanom preoblikom riječi iz zagrada. Pazi na provođenje glasovnih promjena.

Svakoga dana čovjek (*pomicati*, prezent) _____ svoje granice.

Nije se lako dokazati (*mudrost*, instrumental) _____.

Pročitat ću autobiografiju ove (*djevojka*, umanjena) _____.

/ 3

18. Podcrtaj pravilan oblik istaknutoga izraza.

a) Mojoj **prabaki Vinci** / **prabaki Vinki** školovanje nije bilo dostupno.

b) Malala, hvala Vam što ste **bila hrabra** / **bili hrabri**.

c) Rođena je u **gradu Mingori** / **gradu Mingora**.

d) U **Afriki** / **Africi** mnoga djeca teško žive.

/ 4

19. Napiši slovo navedeno ispred njegova opisa pokraj naslova jezikoslovnoga priručnika.

Kratka osnova hrvatsko-slavenskoga pravopisanja _____

Temelji ilirskoga jezika u dvije knjige _____

Rječnik pet najodličnijih europskih jezika _____

Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika _____

a) prvi hrvatski rječnik

b) prva hrvatska gramatika

c) početak slovopisne reforme

d) zahtjev za ravnopravnošću nacionalnih jezika u SFRJ

/ 4

20. Zaokruži izraz ili ime tako da tvrdnje o uvođenju hrvatskoga književnog jezika budu točne.

Sve do **18. st.** / **19. st.** Hrvati su bili jezično razjedinjeni, ali pod vodstvom

Ljudevita Gaja / **Ivana Kukuljevića Sakcinskog** dolazi do hrvatskoga narodnog preporoda.

Godine **1835.** / **1847.** Hrvatski sabor proglasio je hrvatski jezik na

štokavskoj osnovici / **kajkavskoj osnovici** službenim.

/ 4

BROJ BODOVA:

/ 66

OCJENA:

